

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 234

van **CARMEN RYHEUL**

datum: 20 november 2023

aan **LYDIA PEETERS**

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Wateroverlast in de Westhoek - Baggerwerken IJzerbekken

De Westhoek werd de afgelopen weken geteisterd door hevige regenval met als resultaat stevige wateroverlast in de regio. Het historische maximum - van de grote wateroverlast in 1993 - is zelfs met 20 cm overschreden. De situatie lijkt voorlopig onder controle, maar is nog steeds precair.

Voor het feit dat er steeds meer gebieden geconfronteerd worden met overstromingen, ziet waterprof Patrick Willens één grote oorzaak, nl. dat we onze rivieren de afgelopen decennia omgevormd hebben tot heuse 'watersnelwegen' door rivieren in te dijken, te baggeren en recht te trekken. Ook werden grachten en drainage aangelegd, wat er voor zorgt dat het water steeds sneller naar zee stroomt en net dat maakt de stroomafwaarts gelegen gebieden extra kwetsbaar.

Om de wateroverlast in de Westhoek te bezweren, stelden niet alleen enkele waterexperts dat het probleem structureel moet worden aangepakt, maar ook minister Lydia Peeters sloot drastische maatregelen (i.c. onteigeningen) niet uit.

Niet iedereen is even gelukkig met die ideeën van onder andere professor bouwkunde en hydroloog Patrick Willems, die onder meer het afbreken en verhogen van dijken en het onteigenen van gronden verdedigt.

Volgens terreinkenners moet gestart worden met een beter onderhoud van de IJzer; in die optiek moet die grondig uitgebaggerd worden (waarvoor ook al lang budgetten gevraagd worden door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en De Vlaamse Waterweg (DVW)) en dienen de oevers dringend hersteld te worden. "Het achterstallige onderhoud van de IJzer moet dringend ingehaald worden. Het is de doorstroomcapaciteit die ons op cruciale momenten zoals nu nekt", klinkt het.

Ook de burgemeesters van de Westhoek reageerden in De Zevende Dag van zondag 19 november 2023 verontwaardigd op de adviezen van de waterexperts. Daarbij haalde burgemeester Laridon van Diksmuide volkomen terecht scherp uit: "Deze redenering houdt enkel rekening met de natuur. Wij willen dat er rekening wordt gehouden met mensen. Mensen die daar al generaties wonen en hun brood moeten verdienen." De burgemeester wil ook denken aan de toekomst, maar het baggeren van de IJzer is volgens haar nu de eerste prioriteit. "First things first. Mensen die met hun voeten in het water staan, willen nu niets horen over onteigeningen", zegt ze. De burgemeester van Poperinge gaf aan dat heel wat West-Vlaamse lokale besturen merken dat de toekenning van geldstromen binnen Vlaanderen niet meer in evenwicht is en pleitte voor extra middelen.

Ook het Agentschap voor Natuur en Bos en De Vlaamse Waterweg wezen de minister er de vorige jaren uitdrukkelijk op dat er hoogdringend moest gebaggerd worden om wateroverlast in het IJzerbekken te vermijden. Ik trok bij de minister al aan de alarmbel met mijn schriftelijke vraag nr. 88 van 14 oktober 2020 en schriftelijke vraag nr. 1533 van 30 juni 2022. De minister gaf in haar antwoorden op die vragen toe dat er sinds 2010 niet meer gebaggerd werd, maar dat het wel de bedoeling was om, na de nodige voorbereidingen, in 2023 baggercontracten af te sluiten. Vroeger kon niet, want er moesten eerst nog slibstudies worden uitgevoerd.

In de plenaire zitting van woensdag 8 november 2023 verklaarde de minister echter plotseling dat haar diensten de voorbije jaren heel wat baggerwerken hebben uitgevoerd om de bergingscapaciteit te vergroten. Verder stelde ze dat er recentelijk nog baggerwerken gestart zijn op het kanaal Ieper-IJzer om ervoor te zorgen dat er meer dan 6000 kuub slib wordt weggehaald en er zodoende ook een grotere bergings- en afvoercapaciteit is.

1. Kan de minister verduidelijken waarom zij op 14 oktober 2020 en 30 juni 2022 stelde dat er sinds 2010 geen baggerwerken meer werden uitgevoerd in de IJzer en in die rivier pas ten vroegste in 2023 zou kunnen gebaggerd worden nadat de resultaten van het slibonderzoek zouden bekend zijn, om dan plots in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement te verkondigen dat er de voorbije jaren heel wat baggerwerken uitgevoerd werden om de bergingscapaciteit in de IJzer te verhogen? Graag ontvang ik eveneens een overzicht van wanneer en op welke locaties er tussen 2011 en heden er in de IJzer baggerwerken werden uitgevoerd, met telkens de vermelding van slib dat daarbij werd afgevoerd en de kostprijs van elke baggeropdracht.
2. Met welke firma's zijn er vandaag baggercontracten afgesloten en welke baggerwerken staan er deze legislatuur nog op til wat betreft de IJzer, alsook wat betreft de overige bevaarbare en niet-bevaarbare waterlopen in het IJzerbekken?
3. Welke andere initiatieven nam de minister en zal ze tijdens deze legislatuur nog nemen om de IJzer te onderhouden?

LYDIA PEETERS

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

ANTWOORD

op vraag nr. 234 van 20 november 2023

van **CARMEN RYHEUL**

1. Hieronder kunt u een overzicht vinden van de uitgevoerde baggerwerken op de waterlopen in het IJzerbekken die onder het beheer van De Vlaamse Waterweg nv (DVW) vallen.

Detailoverzicht uitgevoerde baggerwerken in de Westhoek (laatste 20 jaar)					
Waterweg	Locatie	Periode	Aantal m³	Stortterrein Verwerking	Aannemer
Kanaal Ieper-IJzer	Vanaf jachthaven Ieper (incl.) tot aan de IJzer	2008-2009	50.342 m³	afname door aannemer	THV Ghent Dredging - Van Brils om Verheye
	per deelzone : zone 1: Ieper-Boezinge sas			18.145 m³	
	zone 2 : Boezinge sas - sas Boezinge Dorp			3.691 m³	
	zone 3: sas Boezinge Dorp - IJzer			28.505 m³	
	Fase 2 : zone 3: sas Boezinge Dorp - IJzer	2010	14.647 m³	afname door aannemer	THV Ghent Dredging - Van Brils om Verheye
Bergenvaart	Everaarts brug-Nieuw poorthoek : bodem (VH 1000 m³)	2017	25.000 m³	afname door aannemer cfr bouwstof, uitgespreid op aanpalende akkers cfr bodemkwaliteit	THV West Construct-Braet
	Bemalingstation Bulskamp - brug thv Zwaaente : bodem (VH 5500 m³)				
	Houtemias - Schatsbrug : bodem (VH 11 000 m³)				
	Schatsbrug- Frans e grens : niet vormgegeven bouwstof (VH 1000m³)				
	Frans e grens -Fonteynebrug (Houtem)	1980-1982			
	Fonteynebrug - Houtemsluis- Cambrierbrug (3400 m)	1/10/1982-1/7/1984			
	Cambrierbrug- pompstation Bulskamp (3245m)	1/12/1985-30/4/1987			
	Pompstation Bulskampveld - monding Veurne (3125m)	16/2/1996-15/11/1996			

IJzer		1999	60.000 m ³	afw aarts Fintele - terugstorten in s paar bekken Nieuw poort -> Vlar em w ijziging naar Klasse 2 -> MV voor resterende baggerwerken nodig met name tuss en Suivekens kerek en Fintele	WW kust
		2001	104.419 m ³	rest van baggerwerken 1999, na bekomen vergunning	
		2002	45.705 m ³	rest van baggerwerken 1999	
		2011	32.440 m ³	terugs torten in s paar bekken Nieuw poort	Heyrman-De Roeck
	zone km 3 Onder brug A18				2487
	Opw aarts Uniebrug				2520
	km 6,5-7,5 Bocht Schoorbakkebrug				2770
	km1 1-11,5 Tervatebrug				3147
	ts s Tervaele en Dodengang				3189
	km1 5,5-16,5 Bocht Dodengang				9766
	km 17-17,5 mon ding Handzamevaart, ins teek Havenjtje Westons truct, thv kaaimuur Denecker				6759
	Zone opw aarts Knokkebrug-Fintele				1502
	sluis Fintele				300
		2013	31.307 m ³	terugs torten in s paar bekken Nieuw poort	De Roeck NV Mels ele
	Mding Handzame				6819
	Knokkebrug-Fintele				19153
	Finsele sluis - kant IJzer				1761
	Fintele sluis - kant Lokanaal				2900
	Roesbrugge				674
		15/10/2018-20/3/2019	45.634 m ³	terugs torten in s paar bekken Nieuw poort	De Roeck NV Mels ele
	Brug E40				2219
	Schoorbakkebrug afw aarts				1955
	Hoeve Duirekot				1357
	ter Vaete				2092
	Dodengang				8848
	Handzamevaart				8140
	Sparkenvaardeken-inkomHavenjtje Verheye				7175
	Heernisse				1327
	Hoeve Zw in				2503
	Fintele sluis opw aarts				2188
	Fintele sluis opw aarts bis				5631
	Fintele sluis afw aarts				2199
Kanaal Plassendale - Nieuwpoort		1990	160.000 m ³	terugs torten in s paar bekken Nieuw poort	Ww kust
	Vanaf Plassendale - Katsplebrug + zone Katsbrugge - St Joris sluis	2016	22.921 m ³	DEC - ikv contract speciebehandeling F3	De Roeck nv
Kreek van Nieuwendamme	Vanaf uitlaat sifon Sint-Joris sluis tot aan het sluisencomplex te Nieuw poort	2009	7.535 m ³	omliggende terreinen	Ghent dredging

2. Dit jaar is DVW gestart met onderhoudsbaggerwerken op het kanaal Ieper-IJzer, gespreid over meerdere jaren.

In de Westhoek werd door DVW eerder al gepland om te baggeren, prioritair is dit op:

- Kanaal Ieper-IJzer (continueren van de onderhoudsbaggerwerken, ten behoeve van zowel de scheepvaart, de waterkwaliteit als de waterafvoer);
- Lokanaal (onderhoudsbaggerwerken, ten behoeve van zowel de scheepvaart als de waterafvoer);
- IJzer (onderhoudsbaggerwerken over gans het traject van de IJzer en slibruiming in het deel Fintele tot de Franse grens). Op de IJzer werd door DVW vorig jaar nog gepeild, en hieruit is aangetoond dat de IJzer wel degelijk nautisch op diepte is. Weliswaar zijn er (zoals normaal op alle waterwegen)

enkele drempels aanwezig die dienen verwijderd te worden met reguliere onderhoudsbaggerwerken, en moeten de toegangen naar kaaimuren en ligplaatsen worden geruimd.

Deze werken waren eerder reeds in de baggermeerjarenplanning voorzien door DVW, maar mogelijks wordt in dit onderhoudsbaggerprogramma een versnelling in de tijd en/of budget doorgevoerd op basis van de rapporten van de Task Force die werd opgericht in navolging van de wateroverlast.

3. Via de reguliere, lokale districtswerking van DVW is er jaarlijks een budget dat ingezet wordt voor het terugkerende onderhoud aan onze waterwegen. In voorbereiding van de huidige winter-/waterperiode werd door het district in september 2023 nog voor 180.000 euro aan snoei- en opruimingswerken van obstakels en hinderlijke beplanting uitgevoerd op de bovenloop van de IJzer.

Tevens wordt ingezet op onderhoud op elektromechanische uitrustingen van sluizen, stuwen en andere infrastructuur met onder meer werken uitgevoerd aan de Ganzepoot en de Sint Joris Sluis te Nieuwpoort.

Naast DVW worden ook door tal van andere betrokken waterbeheerders werken uitgevoerd in de Westhoek. Dit wordt voor de waterbeheersing gecoördineerd vanuit het bekkensecretariaat van het IJzerbekken.

De Task Force zoals opgericht voor een Weerbare Westhoek zal verdere doorkijk geven op een actieplan dat inzet op maatregelen met betrekking tot de paraatheid, protectie en preventie bij wateroverlast in de Westhoek.